

BILTEN ŽESNKOGR PROSTORA 2012

ANTIFAŠISTIČKI PROGRAM

U okviru ovog programa aktivistkinje Ženskog prostora su, kao deo Antifašističkog kolektiva Niša, organizovale i učestvovalle u nizu uličnih akcija. Osim toga, ove godine Ženski prostor je organizovao i Antifašističke pilot studije. Studije su počele u februaru i trajale tokom čitave 2012. godine, a sastojale su se od serije predavanja, projekcija filmova i drugih propratnih aktivnosti u skladu sa našim dosadašnjim radom u okviru antifašističkog programa.

Antifašističke studije 2012

Ovaj alternativni obrazovni program pruža mogućnosti za učesnicama/cima, koji žive i rade na teritoriji južne Srbije, da čuju i da budu informisani o antifašističkom nasleđu i vrednostima koje se neguju ne samo u našem gradu, zemlji, već i globalno. Kroz ove aktivnosti nastojimo da stvorimo prostor za negovanje kritičkog mišljenja, promovisanje različitosti i borbu protiv diskriminacije, uz snažan otpor radikalnim desno orijentisanim retrogradnim ideologijama i rastućoj fašizaciji društva. Nedostatak blagovremenih i snažnih reakcija protiv nacionalizma, ksenofobije, rasizma, seksizma, homofobije i drugih elemenata ekstremizma predstavlja odgovornost svih nas. Čini se da danas u Srbiji postoji visok stepen tolerancije prema govoru mržnje, huliganstvu i nasilju, i da nijedan segment društva nije ovih pojava oslobođen.

Održana predavanja i projekcije filmova u okviru Antifašističkih studija:

- *Istorija u zaboravu; Antifašističke tekovine u našem gradu*, predavačica i predavač, prof. istorije Ana Jovanović i Marko Stefanović;
- *Antifašistički front žena 1942-1953; iskustvo masovnog organizovanja žena: primer AFŽ Vojvodine*, predavačica prof. Gordana Stojaković;
- *Savremeni antifašistički pokret na prostoru bivše Jugoslavije*, razgovor vodio sociolog i antifa-aktivista Dario Milenković;
- *Projekcija filma "Pogrešna reč" – odšteta Romima i Sintijima u Nemačkoj*;
- *Fašizam i istorijski revizionizam u Srbiji danas*, predavačica istoričarka i profesorka beogradskog Filozofskog fakulteta Olivera Milosavljević;
- *Kriza i fašizam - ideologija i karakteristike* - predavač prof. dr. Đokica Jovanović, sociolog iz Niša, predavač na Filozofskom fakultetu u Beogradu;
- *Projekcija filma "Poslednji dani Sofi Šol"*.

Aktivnosti Antifašističkog kolektiva

Ženski prostor je deo Antifašističkog kolektiva grada Niša, koji osim nas čine aktivisti i aktivistkinje organizacija civilnog društva: Odbor za ljudska prava, Centar lokalne demokratije – LDA, Centar za razvoj civilnih resursa, YUROM centar i Centar za devojke.

Tokom 2012. zajedno smo obeležili sledeće važne datume:

- *Međunarodni dan borbe protiv rasizma, 21. mart* : Ženski prostor je organizovao izvođenje uličnog performansa "Sve ono što sam ja". Ovaj performans bavi se različitim identitetima Romkinja, kao i problemima i diskriminacijom na koju one svakodnevno nailaze. Jedno od prethodnih izvođenja ovog performansa možete videti ovde <http://vimeo.com/43659797>
- *Međunarodni dan borbe protiv fašizma, 9. novembar*: Između 9. i 16. novembra organizovali smo nedelju antifašističke akcije pod nazivom Niška antifašistička akcija u okviru koje je bilo nekoliko aktivnosti: okrugli sto u Gradskoj kući na kome su predstavnici/ce civilnog sektora i Saveta za ljudska i manjinska prava govorili/le o sveprisutnim problemima evikcije, govora mržnje, diskriminacije, kao i potencijalnim mogućnostima za njihovo rešavanje; ulična akcija u centru grada na kojoj je građanima i građankama Niša deljen promomaterijal antifašističke i antirasisitičke sadržine; radionica za mlade "Ljudska prava i tolerancija"

KAMPANJA MESEC ROMSKOG ŽENSKOG AKTIVIZMA

Kampanja Mesec romskog ženskog aktivizma je jedna od ključnih redovnih aktivnosti Ženskog prostora. Kampanja se realizuje na teritoriji čitave Srbije u organizaciji aktivistkinja Romske ženske mreže sa ciljem skretanja pažnje javnosti na položaj Romkinja u našem društvu, kao i na aktivistički rad članica romskih ženskih organizacija. Ove godine organizovana je treća po redu

kampanja, kao i prethodnih godina, u periodu od 8. marta - Međunarodnog dana žena do 8. aprila - Međunarodnog dana Roma i Romkinja

Kampanja mobilise veliki broj aktivistkinja tokom brojnih aktivnosti podržanih od strane ženskih organizacija, umetničkih grupa i brojnih pojedinaca. Takođe, i ove godine bile smo podržane i od strane vlade povodom organizacije sada već tradicionalne Otvorene sednice Odbora za rodnu ravnopravnost Narodne Skupštine Republike Srbije u Skupštini Srbije.

Ovogodišnja kampanja "Mesec romskog ženskog aktivizma" realizovana je u 29 gradova i opština (Aleksinac, Babušnica, Beočin, Beograd, Bela Palanka, Bujanovac, Dimitrovgrad, Kruševac, Lazarevac, Leskovac, Ljubovija, Niš, Novi Bečej, Novi Sad, Odžaci, Pančevo, Pirot, Prokuplje, Ruma, Smederevska Palanka, Subotica, Šabac, Trstenik, Vlasotince, Vranje, Žabalj, Kragujevac, Jagodina i Žitište), u okviru koje je organizovano oko dvadeset različitih aktivnosti, uključujući: projekcije dokumentarnog filma "Drugačije" <http://vimeo.com/43650166>, izvođenja uličnog performansa "Sve ono što sam ja", učešće u tradicionalnom osmomartovskom uličnom maršu u Beogradu, prezentaciju istraživanja i prateće publikacije „Sprovođenje mera za unapređenje zdravlja i zdravstvene zaštite Romkinja po konkursima Ministarstva zdravlja – Iskustva“ (Ženski prostor, Niš), prezentaciju brošure „Vodič do osnovnih dokumenata i ostvarivanje prava iz socijalne zaštite“ (Romski centar za žene i decu – DAE, Beograd), konferenciju za štampu održanu u Medija centru Beograd, kao i dvadesetak diskusija o položaju Romkinja širom Srbije.

Ukupno 63 nestereotipna medijska izveštaja, u proseku dva dnevno, o Romkinjama i njihovom aktivizmu, nastala povodom ovogodišnje kampanje govore nam da se interesovanje javnosti i medija povodom ove teme povećava.

Javna rasprava u Skupštini Srbije

U okviru kampanje, 4. aprila, imale smo čast da učestvujemo na 37. sednici Odbora za ravnopravnost polova u Skupštini Srbije. Kao i prošle godine, ova sesija bila je posvećena Romkinja u celini, i pod nazivom "Romkinje u Srbiji – romsko ženski aktivizam za systemska rešenja". Romkinje članice Romske ženske mreže predstavile su rezultate svojih napora za pokretanje lokalnih akcionih planova za poboljšanje položaja Romkinja. Ovom prilikom dodeljene su i diplome predstavnicima najagilnijih i najkooperativnijih lokalnih jedinica, kao što su: Opština Barajevo, Opština Lazarevac, Opština Pirot i Grada Leskovca.

INICIRANJE LOKALNIH AKCIONIH PLANOVA ZA POBOLJŠANJE POLOŽAJA ROMKINJA

Ženski prostor je i ove godine nastavio sa svojim radom na pokretanju sistemskih rešenja za poboljšanje položaja Romkinja u našoj zemlji, podsticanjem nastanaka Lokalnih akcionih planova za Romkinje širom Srbije. Do sada su, između ostalog i zahvaljujući angažovanju članica Romske ženske mreže, ovakvi dokumenti usvojeni u Pirotu, Lazarevcu i Leskovcu, dok su u Novom Sadu, Kragujevcu, Pančevu, Šapcu, Žitištu, Novom Bečeju i Beloj Palanci pokrenute inicijative za njihov nastanak.

TRENING „LGBT MLADI - Borba protiv stereotipa i predrasuda“

Ženski prostor bio je partnerska organizacija Organizaciji za ljudska lezbejska prava – Labris iz Beograda na realizaciji projekta “Kalendar ljudskih prava” podržanog od strane Ministarstva za ljudska i manjinska prava Republike Srbije.

Tim povodom organizovale smo i realizovale 16. juna 2012. trening na kome se diskutovalo o terminologiji vezanoj za LGBT zajednicu, predrasudama koje mladi mogu da imaju o ovoj zajednici i organizovale "Živa biblioteka", u okviru koje su dve mlade osobe ispričale svoje lične priče sa ciljem da približe ovu temu svojim vršnjacima. Seminar je završen prikazivanjem dokumentarnog filma “Assume nothing”.

Dodatna aktivnost planirana u okviru ovog projekta bila je da se postavljanje zastave duginih boja na nekoj od institucija u gradu. Međutim, u tome nismo uspele, jer nismo odobrenje zvaničnika za taj čin. Mi tumačimo ovaj nedostatak saradnje kao jasan pokazatelj da je LGBT aktivizam je potreban u našem gradu, pri čemu akcenat treba staviti na senzibilisanje donosilaca odluka u vezi LGBT prava i prava na različitost.

JACANJE KAPACITETA ROMSKE ŽENSKJE MREŽE U BORBI PROTIV VIŠESTRUKJE DIKRIMINACIJE ROMKINJA

Ženski prostor je i ove godine vredno radio na nastavku procesa edukacije mladih aktivistkinja, uglavnom studentkinja humanističkih nauka, za pisanje izveštaja iz senke Komitetu za eliminisanje diskriminacije žena (CEDAW) o položaju Romkinja u Srbiji, koji bi trebalo da budu predstavljeni Komitetu Ujedinjenih nacija početkom leta 2013.

Državne institucije podržale su ovaj proces prisustvom predstavnica Kancelarije za zaštitu građana i Kancelarije poverenika za zaštitu ravnopravnost koje su razgovarale sa aktivistkinjama o pitanjima diskriminacije i dostupnim mehanizmima da se na nju ukaže i da se ona spreči.

Rezultat ovog treninga je oformljena grupa od deset mladih žena koje će aktivno učestvovati u procesu sakupljanja slučajeva diskriminacije Romkinja, a njihov rad će kasnije biti uključen u naš izveštaj CEDAW komitetu.

U čitav ovaj proces uključeno je nekoliko organizacija Romske ženske mreže, a ženski prostor je jedna od njih.

FEMINISTIČKA LETNJA ŠKOLA

Šesta Feministička letnja škola, održana sredinom jula u Kladovu, izazvala je veliko interesovanje i još jednom potvrdila da su ovakve aktivnosti veoma potrebne i od neprocenjive važnosti za osnaživanje, kako žena individualno, tako i samog feminističkog pokreta u Srbiji, ali i u regionu, imajući u vidu da je nekoliko učesnica škole došlo iz Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

Sa oko pedeset učesnica, volonterki, facilitatorki i organizatorki, ovo je bila najveća škola do sada, u kojoj smo zajednički obrađivale teme: patrijarhat u našim životima i mogući otpori, nasilje objašnjeno kroz feministički pristup, lična feministička pitanja o diskriminaciji nad ženama, kratka istorija feminističkog pokreta, praktični feminizam kroz radionice osnaživanja tela i glasa i

samoodbrane za žene, kao i emotivna pismenost. Ponudile smo i feminističke alternative kroz prezentaciju novoosnovne grupe „Amazonke“, diskusije o neoliberalnom kapitalizmu i njegovom uticaju na ženski deo čovečanstva, razgovarale o ženama i našem mestu u upotrebi i kreiranju novih tehnologija, ali se i osvrnule i dale kritički prikaz tretiranja žena u različitim tradicijama i kulturama.

Među predavačicama našle su se dugogodišnje aktivistkinje, članice akademske zajednice u Srbiji, ali i gošća iz Makedonije, aktivistkinja i jedna od Romkinja liderki na međunarodnom nivou.

Poslednjeg dana mladim učesnicama škole ukazano je na mogućnosti umrežavanja i samoorganizovanja za zajedničku akciju.

FEMINIŠ – FESTIVAL ŽENSKOG AKTIVIZMA I UMETNOSTI

Ove godine niške feminističke organizacije treći put za redom organizovale u Festival ženskog aktivizma i umetnosti – FemiNiš, koji se odigrao u periodu od 20. do 25. septembra. Kao i do sada festival se sastojao od diskusija na aktuelne feminističke i društvene teme, prezentacija novih publikacije, projekcija filmova, umetničke izložbe, nekoliko radionica, kao i premijernog izvođenja predstave “Dobro telo”, nastale po tekstu Iv Ensler, a u realizaciji aktivistkinja Centra za devojke.

FemiNiš 2012 u organizaciji Ženskog prostora i Centar za devojke, uz pomoć lokalnih javnih ustanova i organizacija kulture. This year, Niš feminist organizations organized for the third time this festival from September 20th through 25th. As before we offered presentations of current topics regarding new publications, films, art exhibitions, fresh discussions and workshops, and a premiere of Eve Ensler’s “The Good Body” theater performance by Center for Girls activists.

FemiNiš 2012 organizovale su aktivistkinje Ženskog prostora i Centra za devojke uz podršku lokalnih organizacija i institucija kulture.

VAGININI MONOLOZI

FemiNiš Festival ove godine bio je obogaćen i jednom dodatnom aktivnošću. Aktivistkinje Centra za devojke potpomognute poznatim domaćim glumicama: Anom Sofrenović i Katarinom Gojković, u prisustvu spisateljice Iv Ensler i pred prepunom salom niškog narodnog pozorišta izvele su čitajući performans Vaginini monolozi. Narodno pozorište bilo je premalo da primi sve koji su želele da prisustvuju ovom događaju. Ovo je bio prvi put da je autorka dela posetila Srbiju. Poseta je bila deo njene svetske promotivne akcije “Jedna milijarda ustaje”, događaja organizovanog na svetskom nivou sa ciljem podizanja svesti protiv nasilja nad ženama. Pre predstave bila je organizovana radionica za veću grupu aktivistkinja iz čitave Srbije, koju je vodila Iv Ensler.

ŽENSKI SUDOV I

Aktivistkinje Ženskog prostora prisustvovale su prezentaciji ove aktivnosti u organizaciji Žena u crnom iz Beograda, i potom, tokom novembra i decembra, organizovale javne prezentacije Ženskih sudova i u našem gradu. Tokom ovih prezentacija, upotpunjenih prikazivanjem filmova

relevantnih za ovu temu, otvorena su i pokrenuta mnoga važna društvena pitanja i teme od strane prisutnih mladih žena i muškaraca. nd full feature followed this activity.

PUBLIKACIJE

„Ostvarivanje ljudskih prava Romkinja u Republici Srbiji: Analiza primene postojećih institucionalnih mera“

U ovoj publikaciji objavljen je izveštaj autorke mr Tatjane Perić koji je prvenstveno analizirao napredak u poštovanju ljudskih prava Romkinja u Srbiji sa stanovišta sprovođenja nacionalnih i lokalnih akcionih planova od značaja za Romkinje. Pored toga, izveštaj je predstavio izabrane slučajeve praksi institucija, međunarodnih organizacija, kao i domaćih fondacija i organizacija koje podržavaju sistemske promene za unapređenje položaja Romkinja, te dao preporuke za dalje sprovođenje mera u ovoj oblasti. S obzirom na širok opseg teme koje su obrađene, kao i nedovoljnu transparentnost mnogih institucija po pitanju podataka o rezultatima mera za sprovođenje Dekade Romkinja i Roma, te dodatno nerazdvajanje podataka po polu, ovaj izveštaj ne može da pretenduje na sveobuhvatnost već se pre svega usmerio na ilustrovanje nekih ključnih trendova bitnih za ljudska prava Romkinja u Srbiji.

Srpsku verziju ove publikacije možete naći na sledećoj adresi:

<http://zenskiprostor.org/images/vesti2012/publikacije/srp%20tp%202012.pdf>

„Sprovođenje mera za unapređenje zdravlja i zdravstvene zaštite Romkinja po konkursima Ministarstva zdravlja - iskustva“

U ovoj publikaciji je objavljeno istraživanje sprovedeno tokom 2011. godine, a vođeno je na širokom područje teritorije Republike Srbije. Analiza implementacije aktivnosti i mera iz projekata koje je finansiralo Ministarstvo zdravlja obavljena je u ukupno 17 opština i gradova Srbije (Kruševac, Trstenik, Vrnjačka Banja, Niš, Doljevac, Surdulica, Zemun, Lazarevac, Zrenjanin, Smederevska Palanka i Velika Plana). U fokus grupama su učestvovali/e predstavnici/e 22 romske organizacije civilnog društva, kao i 96 žena koje su bile korisnice projekata. Istraživanjem je obuhvaćeno ukupno 33 projekta finansiranih od strane Ministarstva zdravlja, od čega je 11 namenjeno isključivo ženama, a odnose se na reproduktivno zdravlje i planiranje porodice, zaštitu od polnopenosivih bolesti i prevenciju malignih oboljenja kod žena. Razgovor sa predstavnicima/cama zdravstvenih ustanova koje su bile nosioci projekata, je obavljen u formi intervjua, i to u Domovima zdravlja, Zavodima za javno zdravlje, Dispanzerima za žene, Ginekološkim odeljenjima i Zavodom za bolesti zavisnosti. Ukupno se sedam zdravstvenih ustanova odazvalo pozivu da podele svoja iskustva o realizovanim projektima za unapređenje zdravlja i zdravstvene zaštite Romkinja.

Ovim istraživanjem, dobijeni su i podaci koji se odnose na efikasnost mera i aktivnosti od strane romskih organizacija kao partnera na projektima Ministarstva zdravlja za unapređenje zdravstvenog položaja romske populacije, samih korisnica projekata i ustanova zdravstvenog sistema koje su ove projekte koordinisale.

Publikacija na srpskom jeziku dostupna je na sledećoj adresi:

<http://zenskiprostor.org/images/vesti2012/Unapredjenje%20zdravlja%20Romkinja.pdf>

PROGRAM ŽENSKOG PROSTORA U 2012. SOLIDARNO JE PODRŽAN OD:

[Kvinna till Kvinna, Sweden](#)

[Rosa Luxemburg Stiftung, South East Europe](#)

[UN Women – Fund for Gender Equality](#)

[Open Society Institute, Budapest](#)

[Reconstruction – Women Fund, Belgrade](#)

[OSCE Mission to Serbia](#)